КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної та соціальної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з навчальної роботи
_____ доцент Володимир ПАСЬКО
«12» 12 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІЧНА ГЕОГРАФІЯ
для студентів

галузь знань	**С6 Географія та регіональні студії**
спеціальність	**С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини**
освітній рівень	**бакалавр**
освітня програма	**Урбаністика та міське планування**
вид дисципліни	**обов'язкова**

Форма навчання	**денна**
Навчальний рік	**2025/2026**
Семестр	**2**
Кількість кредитів ECTS	**4**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**українська**
Форма заключного контролю	**іспит**

Викладач:

Кононенко Олена Юріївна, доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат економічних наук, доцент

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.

КИЇВ – 2026

Розробник:

Кононенко Олена Юріївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії

ЗАТВЕРДЖЕНО
Завідувач кафедри економічної та соціальної географії
_____ професор Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 5 від 20 листопада 2025 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 10 від 11 грудня 2025 р.
Голова науково-методичної комісії _____ доцент Наталія КОРОГОДА

ВСТУП

1. Мета дисципліни – сформувати в студентів здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми в сфері економічного розвитку міст та регіонів. Вивчення дисципліни передбачає висвітлення теоретичних основ розміщення і розвитку суспільного виробництва на різних ієрархічних рівнях, закономірностей та чинників, що зумовлюють дані процеси, основ географії сільського господарства, промисловості та сфери послуг, а також формування навичок застосування набутих знань на практиці.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

Успішне опанування курсу «Суспільна географія»

3. Анотація навчальної дисципліни:

Викладаються основні закономірності просторового розвитку суспільного виробництва, методи проведення економіко-географічних досліджень країн та регіонів, висвітлюються базові поняття економічної географії, аналізуються новітні тенденції у розвиту і розміщенні основних галузей економіки: сільського господарства, промисловості, транспорту, рекреаційно-туристичної, наукової діяльності. Розглядаються географічні особливості зовнішньоекономічної діяльності в умовах глобалізації та розкриваються загальні засади економічного районування територій та регіональної економічної політики.

4. Завдання дисципліни «Економічна географія» полягають у набутті студентами загальних та фахових компетентностей:

- Здатність спілкуватися іноземною мовою [англійською або іншими мовами Європейського Союзу] (ЗК3);
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК7);
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій (ЗК8);
- Здатність до використання географічних та дотичних до них теорій та концепцій взаємодії людини та довкілля, просторової (територіальної) організації суспільства, сталого регіонального та міського розвитку, збалансованого природокористування, ландшафтного різноманіття, просторового планування, врахування соціально-економічних та природних

закономірностей формування та розвитку регіонів для аналізу та оцінки просторових процесів і явищ (СК1);

- Здатність до просторового мислення, аналізу просторових (територіальних) відношень та взаємодії на глобальному, регіональному та локальному рівнях (СК3).

5.Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		**Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання**	**Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни**
Код	**Результат навчання**			
1.1	предмет, об'єкт, напрями дослідження, значення економічної географії	*Лекція, семінарське заняття, самостійна робота*	*Контрольні роботи (тести), іспит*	*6%*
1.2	теорії і концепції розвитку і розміщення суспільного виробництва, методи дослідження	*Лекція, семінарське заняття, самостійна робота*		*6%*
1.3.	базові поняття економічної географії: регіон, район, територія, територіальний поділ праці, структура економіки	*Лекція, семінарське заняття, самостійна робота*		*6%*
1.4	система чинників розвитку і розміщення суспільного виробництва	*Лекція, семінарське заняття, самостійна робота*		*6%*
1.5	чинники та сучасні тенденції розвитку і розміщення сільського господарства, промисловості, сфери послуг	*Лекція, семінарське заняття, самостійна робота*		*6%*
1.6	чинники та сучасні тенденції розвитку і розміщення промисловості	*Лекція, семінарське заняття, самостійна робота*		*6%*
1.7	чинники та сучасні тенденції розвитку і розміщення основних галузей сфери послуг	*Лекція, семінарське заняття, самостійна робота*		*6%*
1.8	сутність, мета та завдання економічного районування та регіональної економічної політики	*Лекція, семінарське заняття, самостійна робота*		*6%*
2.1	здійснювати пошук та систематизацію економіко-географічної інформації	*Семінарське заняття, самостійна робота*	*Виступи та доповнення на семінарських заняттях, іспит*	*4%*
2.2	проводити обрахунки показників, що дозволяють визначити господарську спеціалізації регіонів та оцінювати ефективність господарської діяльності	*Семінарське заняття, самостійна робота*		*4%*
2.3	працювати з картографічними джерелами, що містять економіко-географічну інформацію	*Семінарське заняття, самостійна робота*		*4%*
2.4	узагальнювати первинну інформацію та визначати головні риси об'єктів дослідження	*Семінарське заняття, самостійна робота*		*4%*
2.5	інтерпретувати результати дослідження та формулювати висновки дослідження	*Семінарське заняття, самостійна робота*		*4%*
2.6	аналізувати розміщення промислових, сільськогосподарських підприємств	*Семінарське заняття, самостійна робота*		*4%*
2.7	аналізувати розміщення наукових та рекреаційних установ	*Семінарське заняття, самостійна робота*		*4%*
2.8	проведення оцінки ресурсного забезпечення розвитку міст та регіонів	*Семінарське заняття, самостійна робота*		*4%*

3	**комунікація**: вироблення практичних навичок здійснення дослідження і вирішення проблем розвитку і розміщення суспільного виробництва з використанням сучасних методів дослідження та за допомогою технічних засобів, використовуючи досвід роботи в команді, в умовах невизначеності та часових обмежень	*Семінарське заняття, самостійна робота*	*Виступи та доповнення на семінарських заняттях*	*10%*
4.	**автономність та відповідальність**: вміння визначення аргументів для розміщення підприємств, визначення напрямів розвитку територій, вміння приймати та відстоювати управлінські рішення щодо економічного розвитку територій	*Семінарське заняття, самостійна робота*	*Виступи та доповнення на семінарських заняттях, іспит*	*10%*

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни / Програмні результати навчання	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	2.1
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, регіональних студій, соціології, економіки, світоглядних наук (ПРН1)	+	+	+					+	
Здійснювати комплексний аналіз просторових (територіальних) відношень та взаємодії на глобальному, регіональному та локальному рівнях між структурними елементами соціально-економічних та урбаністичних систем (ПРН3)				+	+	+	+		+
Вміти визначати ключових стейкхолдерів міського та регіонального розвитку, комунікувати з ними (англійською або іншими мовами Європейського Союзу), налагоджувати професійну взаємодію, презентувати та обґрунтовувати власні професійні рішення, використовувати професійні знання та вміння для впливу на політику і суспільство (ПРН8)									
Знати цілі сталого розвитку, напрями та можливості їх досягнення у сфері урбаністики, міського та просторового планування, в тому числі в Україні, зокрема щодо забезпечення гендерної рівності (ПРН9)									

Результати навчання дисципліни / Програмні результати навчання (назва)	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	3	4
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, регіональних студій, соціології, економіки, світоглядних наук (ПРН1)									
Здійснювати комплексний аналіз просторових (територіальних) відношень та взаємодії на глобальному, регіональному та локальному рівнях між структурними елементами соціально-економічних та урбаністичних систем (ПРН3)		+							+
Вміти визначати ключових стейкхолдерів міського та регіонального розвитку, комунікувати з ними (англійською або іншими мовами Європейського Союзу), налагоджувати професійну взаємодію, презентувати та обґрунтовувати власні професійні рішення, використовувати професійні знання та вміння для впливу на політику і суспільство (ПРН8)	+		+	+	+			+	+
Знати цілі сталого розвитку, напрями та можливості їх досягнення у сфері урбаністики, міського та просторового планування, в тому числі в Україні, зокрема щодо забезпечення гендерної рівності (ПРН9)					+	+	+		

7. Схема формування оцінки.

Форми оцінювання студентів: рівень досягнення поставлених цілей навчання визначається за результатами контрольних робіт (тестів), відповідей та доповнень на семінарських заняттях та за результатами іспиту.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1-1.8 (знання)** – до 6% за кожен;
- результати навчання – **2.1-2.8 (вміння)** – до 4% за кожен;
- результати навчання – **3 (комунікація)** – до 10%;
- результати навчання – **4 (автономність та відповідальність**) – до 10 %.

7.1. Організація оцінювання:

В курсі передбачено 3 тематичних частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій та семінарських занять. Завершується дисципліна іспитом.

Впродовж семестру проводяться тематичні контрольні роботи у вигляді тестів після завершення розгляду відповідних тем.

Умови допуску до іспиту: рекомендований мінімум для допуску до іспиту – 36 балів. Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж рекомендований мінімум (36 балів), для отримання допуску до іспиту виконують додаткове самостійне завдання (написання реферату).

Підсумкове оцінювання у формі іспиту проводиться в письмовому форматі. Максимальна кількість балів під час іспиту – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 (60% максимальної кількості балів, відведених на іспит).

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.2. Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90-100
Добре	75-89
Задовільно	60-74
Незадовільно	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№ п/п	Назва теми*	Кількість годин		
		лекції	семінари	самостійна робота
Розділ 1. Теоретичні основи економічної географії. Методи дослідження.				
1	***Вступ***. ***Тема 1.*** *Мета, завдання і структура курсу «Економічна географія»*	2	2	4
2	***Тема 2*** *Основні категорії та поняття економічної географії*	2	2	4
3	***Тема 3.*** *Методи дослідження економічної географії*	2	2	4
4	***Тема 4.*** *Основні наукові концепції та теорії в економічній географії*	2	2	4
Контрольна робота 1				
Розділ 2. Структура господарства. Географія реального сектору економіки.				
5	***Тема 5.****Сутруктурні особливості та загальні риси сучасної економіки*	2	2	4
6	***Тема 6.*** *Територіальна та галузева структури господарства*	2	2	4
7	***Тема 7.*** *Система чинників розвитку і розміщення виробництва*	2	2	4
8	***Тема 8.*** *Географія сільського господарства: основні риси*	2	2	4
9	***Тема 9.*** *Географія промисловості: основні риси*	2	2	4
Контрольна робота 2				
Розділ 3. ***Географія сфери послуг. Основи економічного районування та регіональної економічної політики.***				
10	***Тема 10.*** *Географія сфери послуг на тлі терціаризації економіки*	2	2	4
11	***Тема 11.*** *Географія фінансової діяльності*	1	1	6
12	***Тема 12.*** *Географія інноваційної діяльності*	1	1	4
13	***Тема 13.*** *Географія транспорту та рекреаційно-туристичної діяльності*	2	2	4
14	***Тема 14.*** *Основи економічного районування*	2	2	4
15	***Тема 15*** *Основи регіональної економічної політики*	2	2	4
Контрольна робота 3				
	ВСЬОГО	**28**	**28**	**62**

Загальний обсяг 120 годин, в тому числі:
Лекції – 28 годин
Семінарські заняття – 28 годин
Самостійна робота – 62 годин
Консультації – 2 години

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна :

1. Кононенко О. Ю. Економічна географія: навчально-методичний посібник. Київ: Кравченко Я.О., 2022. 132 с.
2. Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Економічна та соціальна географія: сучасний світ і перспективи розвитку. Київ: Обрії, 2009. 66 с.
3. Географія світового господарства (з основами економіки): навчальний посібник. За ред. Я. Олійника, І. Смирнова. Київ: Знання, 2011. 638 с.
4. Іщук С. І., Гладкий О. В. Соціальна та економічна географія. Теорія і методологія: навчальний посібник. Київ: Знання, 2015. 335 с.
5. Reshaping Economic Geography. World development report 2009 / The World Bank. URL: http://documents.worldbank.org/curated/en/730971468139804495/pdf/437380REVISED01BLIC1097808213760720.pdf
6. The Oxford Handbook of Economic Geography. Edited by Gordon L. Clark, Maryann P. Feldman, and Meric S. Gertler. N.Y.: Oxford University Press Inc., 2018. 742 p.
7. Barnes T. J., Christophers B. Economic Geography: A Critical Introduction. London: Sage, 2018. 325 p.
8. Блій Г. де, Мюллер П. Географія: світи, регіони, концепти. Київ: Либідь, 2004. 740 с.

Додаткова/Additional:

1. Голиков А. П., Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Вступ до економічної і соціальної географії. Підручник. Київ: Либідь, 1997. 320 с.
2. Дорошенко В. І., Діденко К. Д. Географія транспорту: навчальний посібник. Київ: Київський університет, 2010. 183 с.
3. Іщук С. І., Гладкий О. В. Географія промислових комплексів. Київ: Знання, 2011. 375 с.
4. Кононенко О., Курач А. Ресурсний потенціал розвитку біоенергетики України: регіональний аспект. Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів. 2018. Вип. 25(5). С. 47-56.
5. Кононенко О. Ю., Трусій О. М. Місцевий соціально-економічний розвиток та агрохолдинги: приклад агроіндустріального холдингу «Миронівський хлібопродукт». Науковий вісник Херсонського державного університету. Географічні науки. 2020. № 13. С. 43-53.
6. Макроекономічне районування України: історичні витоки, сучасність та перспективи: Монографія. Львів, 2011. 268 с.
7. Мезенцев К., Олійник Я., Мезенцева Н., Кононенко О. та ін. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін: монографія. Київ, 2017. 438 с.
8. Мезенцев К. В., Підгрушний Г. П., Мезенцева Н. І. Регіональний розвиток в Україні: суспільно-просторова нерівність і поляризація. Київ, 2014. 132 с.
9. Пістун М. Д., Гуцал В. О., Провотар Н. І. Географія агропромислових комплексів. Київ: Либідь, 1997. 200 с.
10. Романюк С. А. Розвиток регіонів у відкритій економіці: теорія, політика, практика: монографія. Київ: НАДУ, 2013. 404 с.
11. Руденко В. П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. Київ: Видавничий дім «Академія», 1999. 240 с.
12. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії. Навчальний посібник. Одеса: Астропринт, 2001. 560 с.
13. Топчієв О. Г. Теоретичні основи регіональної економіки. Київ: УАДУ, 1997. 377 с.
14. Топчієв О. Г., Мальчикова Д. С., Яворська В. В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 370 с.

15. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії. Підручник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 444 с.
16. Gnatiuk O., Melnychuk A. Housing names to suit every taste: neoliberal place-making and toponymic commodification in Kyiv, Ukraine. Eurasian Geography and Economics. 2022. DOI: 10.1080/15387216.2022.2112250.
17. Gnatiuk O., Melnychuk A. Place names for sale: a place of Ukraine in the universe of toponymy. Geografický Časopis. 2022. Vol. 74(2). P. 141-158. DOI: 10.31577/geogrcas.2022.74.2.07.

***Інтернет-ресурси* / *Internet resources*:**

Євростат/Eurostat: http://ec.europa.eu/eurostat/data/database

Державна служба статистики України/State Statistics Service of Ukraine:

http://www.ukrstat.gov.ua/

Світовий банк/World Bank: https://data.worldbank.org

Економічна та соціальна географія (науковий журнал)/Ekonomichna ta Sotsialna

Geografiya (scientific journal): http://bulletin-esgeograph.org.ua/